

Mirsad Hadžikadić:

Imao sam prezentaciju u jednoj srednjoj školi. Bilo je interesantno jer je jedan sedamnaestogodišnji mladić napisao jednu knjigu kada je imao 16 godina. Ta knjiga je o odgovornosti ljudi odnosno o preuzimanju odgovornosti za stanje u kojem se nalazi Bosna i Hercegovina. To su zapravo teme o kojima i ja govorim, tj. o činjenici da mi moramo biti bolji ljudi i da svi mi treba da se pogledamo u ogledalo i zapitamo jesmo li učinili sve što smo mogli za dobrobit svoje zajednice. On je to nazvao *mentalitet* i napisao je knjigu o tome od preko 50 stranica o mnogim aspektima percipiranih oboljenja Bosne i Hercegovine. On me je zamolio da mu pomognem da objavi knjigu i ja sam mu rekao da treba prvo uraditi redakturu, ali da mi se sviđa činjenica da je on u tako mladoj dobi na sebe preuzeo zadatak da piše o tako kompleksnoj temi, da nudi savjete i da se ne stidi da govori o tome pred drugima. Ohrabrio sam ga da nastavi sa svojom izvornom idejom, a to je da održi niz prezentacija u srednjim školama i razgovora sa drugovima srednjoškolcima kako bi ih potakao da se uključe u politički život i na političku scenu. Kao rezultat toga, on je započeo proces tako što je ponudio prvi takav razgovor u svojoj srednjoj školi. Pozvao je i mene da dođem i ja sam odgovorio da ću otići, naravno. Pa sam i otišao. On je pozvao srednjoškolce iz još tri-četiri škole, građevinske, elektrotehničke, gimnazije, itd. Bilo je prisutno nekih 50-60 učenika i nešto nastavnog osoblja. Prvo sam ja održao prezentaciju a onda je on vodio panel, postavljao pitanja učenicima, i pustio njih da postavljaju pitanja, i to je bilo poput promocije njegove knjige. Bilo je zaista interesantno i bio sam impresioniran disciplinom učenika i željom da postavljaju pitanja. Inače se u Bosni učenici stide da postavljaju pitanja jer ih ne ohrabruju da to čine, ali ovi učenici su to radili. Te večeri imali smo Skype sastanak sa osam od deset ljudi koji su zainteresovani da učestvuju u kompaniji koju ja namjeravam da formiram da promoviše i pomaže Platformi za progres. Bit će to analitička kompanija i bit će društvo dioničara koji će doprinostiti svojim znanjem, novcem, vezama, i koji će imati dionice, dakle bit će u zajedničkom vlasništvu. Kad sam govorio o ovome za vrijeme Facebook razgovora sa našim pristalicama, mnogi su rekli da je to sjajno i da bi voljeli da učestvuju. I tako je to zapravo poteklo od njih kao ideja, gdje su oni rekli da bi voljeli da pokažem da mogu da kreiram radna mjesta, odnosno zašto ja ne bih osnovao kompaniju. A ja sam rekao da bi možda Platforma trebala da ju osnuje, a onda je brzo postalo očito da jedna

politička organizacija ne može osnovati firmu, ali da može imati koristi, s obzirom da određeni postotak zarade može da se uloži u finansiranje političke organizacije, ali da kompanija ne može biti u vlasništvu političke organizacije. Tog dana imali smo Skype sastanak o tome. U subotu sam išao u Gračanicu, gradić na sjeveroistoku Bosne, gdje je gradonačelnik Tuzle imao promociju svoje zadnje knjige. Knjiga je o kralju Tvrtku, koji je najpoznatiji bosanski kralj i koji je vladao kad je Bosna bila najveća i kad je uključivala ne samo sadašnju teritoriju nego i dijelove Hrvatske, Srbije i Crne Gore. On je napisao historijski roman, i mi smo otišli na promociju. Tu su me zamolili da održim govor pa sam to i uradio. U nedjelju smo imali posjetu ljudi iz Banjaluke. Banjaluka je srpsko uporište na sjeverozapadu Bosne, gdje mi želimo da se širimo, tako da su tri bosanska Srba zapravo došla ovdje na nekih pet-šest sati kako bismo razvijali strategiju uspostavljanja Platforme za progres u Republici Srpskoj. Bilo je odlično. U ponedjeljak sam dobio pozivnicu gradonačelnika grada Visoko, kako bismo razgovarali o politici i mogućoj saradnji. Zatim sam nastavio razgovore sa potencijalnim kandidatima za savjetodavno vijeće koje bih želio da uspostavim na strateškom nivou. Do sad sam vjerovatno pitao nekih 20-tak ljudi i svi su potvrdno odgovorili, osim dvije osobe koje su u suštini rekle da ne žele biti uključene u politiku. Mislim da su obje osobe doktori... Ne, zapravo je jedna osoba umirovljeni glumac, a druga je doktor. U utorak je bio bajram, praznik koji označava kraj mjeseca ramazana. Tada započinje proslava bajrama. Ujutro idete na molitvu, a onda tokom dana posjećujete porodicu i prijatelje. Takođe sam posjetio Johna Coxa, profesora sa univerziteta UNC Charlotte. Zajedno smo ručali i popili kafu u jednom od restorana na brdu, sa prelijepim pogledom na Sarajevo. Juče je takođe bio još jedan dan za posjećivanje porodice, pa sam to i radio. Običaj je ujutro otići na groblje i odati priznanje onima koji su izgubili živote u ratu, za vrijeme agresije. Popodne sam razgovarao sa koordinatorom odnosno rukovodiocem Platforme za progres u Švedskoj, a sinoć u 21:00 sam imao prezentaciju doktorske disertacije na univerzitetu UNC Charlotte. Ja sam rukovodilac odbora pa sam to obavio preko Skype-a.

Clark Curtis:

Zaintrigiran sam za mladog srednjoškolca, i vidim da je to pokrenulo iskrinu i kod tebe. Možda povezujem previše tačkica, ali, da li je ovo nova vrsta publike o kojoj niste razmišljali ranije, a

koja bi možda voljela da bude uključena na neki način, s obzirom da nisu u dobi kada mogu glasati, ali mogu razgovarati sa svojim roditeljima? Ima li neki zaobilazni put do možda neke logike u tome?

Mirsad Hadžikadić:

Pa, njegova mama je došla s njim oba puta kad smo se sastali ovdje, i ona je takođe prisustvovala njegovoj prezentaciji u srednjoj školi. Ona je priznala da je i ona takođe snaga iza svega toga i da želi da bude uključena. Mislim da su se obraćali još nekim strankama ali da nisu primljeni, ili da su razgovarali sa izdavačima. Ona kaže da joj se sviđa Platforma i da govorimo o istim stvarima. Došla je kod nas. Pričala je sa nekoliko izdavača koji su u suštini rekli da knjiga nije spremna, ali ja sam ga ohrabrio da razmišlja o svim tim pitanjima. Čini se da je on jako ozbiljan učenik, neobično ozbiljan. Kad vidite nekog sedamnaestogodišnjaka koji nosi odijelo i kravatu i priča o politici, ali koji ne želi, kao što kaže, da postane političar, nego da postane pokretač odnosno evanđelista uključenosti učenika u politiku, to je zaista dirljivo. Njegova mama naravno ima ulogu u tome i ona ga ohrabruje da bude tako ozbiljan, ali čini se i da je to jednostavno njegova priroda, da on naprosto buja u takvim situacijama. Vidjet ćemo. Mislim da on većinu radi sam, uz nešto podrške svojih roditelja, i zaista mi je drago jer ne vidim mnogu djecu u toj dobi koja aktivno pokušavaju da preobrate ovu zemlju u bolje mjesto.

Clark Curtis:

Da, upravo sam možda htio da idem u tom pravcu. Ako bi on bio junior ambasador pokreta Platforma za progres, i kada on izađe da priča sa ostalim srednjoškolcima, da li bi to moglo imati efekat preliivanja na njihove roditelje možda?

Mirsad Hadžikadić:

Pa moglo bi. Ja sam naravno veoma pažljiv da ne tražim od njega da bude naš ambasador. On je premlad za to i ja ne želim da stvaram pristranost kod njega ni na koji način. Bilo bi fino ako bi on sam govorio o prednostima Platforme za progres, jer u pravu ste da djeca u toj dobi imaju

određeni uticaj na svoje roditelje, barem da pogledaju program i pojavljivanja na televiziji, a onda da formiraju vlastito mišljenje. Ali ne, nisam razgovarao s njim o toj mogućnosti.

Clark Curtis:

Spomenuo si da se širite na Republiku tamo, na srpsko stanovništvo unutar Bosne i Hercegovine. Samo nam reci o značaju uključenja srpskog stanovništva u zemlji, i o izazovima koji s tim dolaze.

Mirsad Hadžikadić:

Pa, to je ključna stvar, jer ako to ne uradimo ljudi će misliti da smo mi samo još jedna bošnjačka stranka. A svijetu ne treba još jedna bošnjačka stranka, sa članovima koji su samo članovi te etničke grupe. To nije korak ka rješenju problema u Bosni. Mi treba da predstavljamo i imamo predstavnike svih ljudi, svih etničkih i religijskih i bilo kakvih drugih kategorija unutar Bosne i Hercegovine. Zato je za nas vrlo važno imati predstavnike grupa u Republici Srpskoj, kao i predstavnike iz Hercegovine gdje imamo mnogo Hrvata. Znam da postaje sve teže uključiti bosanske Hrvate i bosanske Srbe u naše razgovore, jer nacionalizam postaje sve snažniji i snažniji u određenim dijelovima, a zapravo i svugdje. Ljude koji žele da razgovaraju i saraduju sa „drugom stranom“ često njihov vlastiti narod etiketira kao izdajnike. Dakle, puno je pristalica onoga što mi pokušavamo da uradimo, ali oni preferiraju da budu tihi u vezi toga i da niko ne zna o tome. Dakle, oni se ne izlažu, a to naravno predstavlja problem za nas jer mi želimo da pošaljemo poruku da imamo mnogo članova na svim stranama u dijelovima Platforme za progres, i da mi zaista predstavljamo cijelu Bosnu i Hercegovinu i borimo se za sve ljude u Bosni i Hercegovini. Teže je to uraditi kada bosanski Srbi i Hrvati nisu voljni da pokažu da su oni za ovu veću viziju. To je još jedna stvar koju treba prevazići kao prepreku, i mi ćemo to uraditi, mi zaista dajemo sve od sebe da se pobrinemo da uključimo sve. Trenutno nam to ide solidno, ne baš odlično, ali solidno, s obzirom da su ljudi s kojima razgovaramo uz nas, ali neki od njih su previše zabrinuti za vlastitu dobrobit da bi bili viđeni s nama ako su nebošnjačkog porijekla.

Clark Curtis:

I opet pitam kao posmatrač sa strane, ima li pritiska iz same Srbije na one koji imaju boravište u Bosni i Hercegovini da ne postaju dio ujedinjenih napora?

Mirsad Hadžikadić:

Naravno, i tako je već 175 godina, a sada se i produbljuje. Oni zaista pokušavaju da pripreme teritoriju tako što će ubijediti ljude koji pripadaju pravoslavnoj vjeri da su oni etnički zapravo Srbi, a ne Bosanci, i da bosanska nacija čak i ne postoji. Slična stvar se dešava sa Hrvatskom, a to je zaista opasno, jer postaje sve glasnije i jer je prisutno i u Evropi. Širom evrope se sada dešavaju nacionalistički pokreti, a to nimalo ne olakšava situaciju u Bosni i Hercegovini. Teška su vremena, zaista.

Clark Curtis:

Još jedno pitanje, ako imaš vremena samo malo više da nam kažeš o kompaniji koju si spomenuo, koju namjeravaš osnovati u Sarajevu sa ostalim dioničarima. Možeš li nam samo još malo reći o tome, i šta to sve zapravo predstavlja?

Mirsad Hadžikadić:

Ja mislim da bi to bila odlična stvar, jer bi pokazala šta ovaj čovjek koji se vratio iz Sjedinjenih Američkih Država, koji je u biznisu cijeli svoj život kao edukator, kao dekan fakulteta, koji je imao i start-up kompaniju u jednom trenutku, koju su finansirali investitori, i koji ima nekoliko patenata, može uraditi ovdje. Mnogo ljudi, više od pet ljudi, predložili su da osnujem kompaniju. Rekao sam im da ne želim to da uradim, jer želim da osnujem master studij na univerzitetu UNC Charlotte, i to je moj primarni cilj po pitanju mog prisustva ovdje u Americi. Pa ipak, oni i dalje govore da ništa ne djeluje tako kao kreiranje radnih mjesta, i ako ja mogu kreirati radna mjesta odnosno pokazati da se to može učiniti, bilo da sam vlasnik kompanije ili da imam finansijske koristi od nje, irelevantno je. Poenta je pokazati da znam kako da kreiram radna mjesta i osnujem nešto što će rasti i postati primarno ovdje u zemlji. To bi napravilo ogroman korak ka ubjeđivanju ljudi da je ovo njihova budućnost. Vjerujem da bi takođe bilo vrlo značajno ako bismo imali investitora iz Sjedinjenih Država, poznatu kompaniju kao banku ili IT kompaniju, ili

bilo koju drugu. Ako bi došli ovdje po talente, osnovali svoje prisustvo ovdje, bio bi to ogroman korak za vraćanje povjerenja u ekonomiju i okupilo ljude koji zaista razumiju kompletan poslovni proces, i koji mogu učiniti Bosnu u Hercegovinu barem malo prosperitetnijom nego kada ti ljudi to ne bi ni pokušali. Oni žele da ja pokažem kako se to može učiniti, žele da budem dovoljno hrabar da preuzmem vlasništvo nad tim problemom. Vidjet ću. Oklijevam da kreiram još jednu firmu, naročito ovdje, jer ne želim da me to ometa u mojim dužnostima prema univerzitetu UNC Charlotte. Ali bih volio pronaći prave ljude koji će to uraditi i upravljati njom i biti vlasnici, a ja da mogu biti neka vrsta savjetnika. Ali vjerujem da je vrijednost u bilo čemu što dolazi iz SAD-a, bilo da je to kompanija koja želi da investira, kompanija koja bi bila osnovana ovdje, pojedinac koji želi da kreira radna mjesta, koji bi zaista imao želju da bude u ovoj situaciji, naročito iz SAD-a, jer SAD se posmatra kao istinski prijatelj Bosne i Hercegovine.

Clark Curtis:

Svaki put kad mi daš odgovor, meni naumpadne još jedno pitanje, ali obećavam ovaj put da će biti samo još jedno. Po pitanju te kompanije i kreiranja radnih mjesta, jedan od tvojih ciljeva je da spriječiš ljude da odlaze iz Bosne i Hercegovine, i takođe da privučeš dijasporu nazad tako što će oni vidjeti da se dešavaju pozitivne stvari. Pretpostavljam da se ovo prilično dobro uklapa u taj plan.

Mirsad Hadžikadić:

Apsolutno, hvala ti što si skrenuo pažnju na to. To je nešto što sam trebao reći na samom početku, ali ti si pametniji čovjek od mene. Mladi ljudi razumiju informacijske tehnologije, i oni to vole. Oni bi voljeli da imaju razlog da ostanu ovdje, dobro plaćene poslove zbog kojih bi ostali ovdje, tako da bi to mogla biti prilika za one u dijaspori odnosno one koji su već napustili Bosnu u Hercegovinu da požele da se vrate jer vide neki pozitivan primjer. Ja mislim da je to zaista odlično, i nadam se da će se sve to ostvariti. Još jedna stvar koja se trenutno dešava je to da sam ja na dva posljednja Facebook obraćanja rekao ljudima da nas obavijeste da li su voljni da predlože i možda finansiraju projekte koje možemo uraditi i prije nego dođemo na vlast. I mogu ti reći, jako je interesantno, 77 projekata je predloženo, i sada ih reduciramo na desetak do

petnaestak projekata, jer u mnogima od njih se zapravo radi o istoj stvari, pa ih onda grupiramo zajedno. Bilo kako bilo, interesantna su vremena i mnogo toga se dešava.